

5. พัฒนางานควบคุมโรคโรคนอนพยาธิ

โครงการควบคุมโรคนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชน ในพื้นที่ถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้า พัฒนาตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1. สถานการณ์

โครงการควบคุมโรคนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอบ้านโคก อำเภอน้ำปาด(ปัจจุบันอยู่ในเขตรับผิดชอบอำเภอน้ำปาด)มีพื้นที่ดำเนินการ ดังนี้

- 1) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 13 ต.ท่าแฝก อำเภอน้ำปาด (เมื่อตอนเริ่มโครงการอยู่ในเขตอำเภอน้ำปาดปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์)
- 2) โรงเรียนบ้านห้วยผึ้ง ต.ท่าแฝก อำเภอน้ำปาด (เมื่อตอนเริ่มโครงการอยู่ในเขตอำเภอน้ำปาดปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์)
- 3) โรงเรียน ตชด.ยอดโพธิ์ทอง 1 ต.บ่อเปี้ย อ.บ้านโคก จ.อุดรดิตถ์
- 4) โรงเรียน ตชด.บุญธรรม-บุญพริ้ง ต.บ่อเปี้ย อ.บ้านโคก จ.อุดรดิตถ์

ตัวชี้วัด

อัตราการติดเชื้อนอนพยาธิ ลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๕ ของปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจคัดกรองโรคนอนพยาธิของนักเรียนในโครงการพระราชดำริฯ
2. เพื่อลดอัตราการติดเชื้อและความรุนแรงของโรคนอนพยาธิของนักเรียนในโครงการพระราชดำริฯ

2. การดำเนินงาน/ผลการดำเนินงาน

2.1 ผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ปี 2566

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบควบคุม ป้องกันโรคนอนพยาธิของจังหวัดอุดรดิตถ์

กิจกรรมที่ดำเนินการ

- 1.1 ส่งเสริมการควบคุม ป้องกัน โรคนอนพยาธิของจังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการดำเนินการ

1.1.1 สสจ.กำหนดเป้าหมายงานควบคุมโรคนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอบ้านโคก และอำเภอน้ำปาด

1.1.2 สสจ.ชี้แจงนโยบายการดำเนินงานควบคุมโรคนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ ทางออนไลน์

1.1.3 สสจ.ประสานแผนการดำเนินงานของ สสอ./รพช.เพื่อสนองตัวชี้วัด เช่น จัดกิจกรรมการตรวจนอนพยาธิในโรงเรียนเป้าหมายหากตรวจพบต้องได้รับยารักษาทุกราย มีแผนที่จะออกสนับสนุน อุปกรณ์ การตรวจหาไข่พยาธิ พร้อมการตรวจ เหยื่อเสริมพลัง ผู้รับผิดชอบจากการนิเทศ

- มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ/โครงการควบคุมโรคนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่ทุรกันดารและในพื้นที่แผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริฯ จ.อุดรดิตถ์ ปีงบประมาณ 2566

1.1.4 มีการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรในการตรวจคัดกรองและวินิจฉัยโรคพยาธิใบไม้ตับและหนอนพยาธิด้วยปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)ในวันพฤหัสบดีที่ 24 พฤศจิกายน 2565 ผ่านระบบ Webex Meeting

1.1.5.ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนปฏิบัติการราชการโรคติดต่อทาง อาหารและน้ำ โรคนอนพยาธิ มะเร็งท่อน้ำดี และหนอนพยาธิอื่นๆ ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยผ่านระบบออนไลน์ Zoom meeting ระหว่างวันที่ 23 - 24 มกราคม 2566

- 1.1.6 สสจ.กำกับ ติดตาม อำเภอน้ำปาดดำเนินการของอำเภอน้ำปาด ให้มีแผนงานรองรับในพื้นที่เป้าหมาย

1.2 การสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคหนองพยาธิของจังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการดำเนินการ

1.2.1 ส่งเสริมให้การสุศึกษาเป้าหมายงานควบคุมโรคหนองพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอบ้านโคก น้ำปาด

-มีการนิเทศติดตาม คปสอ.น้ำปาด และ บ้านโคก ในการนิเทศ คปสอ.รอบสอง โดยบูรณาการร่วมได้แก่งานควบคุมโรคติดต่อ งานส่งเสริมสุขภาพ งานอนามัยและสิ่งแวดล้อม สำนักงานควบคุม ป้องกันโรค ที่ 2 พิษณุโลก โรงพยาบาลและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอน้ำปาด บ้านโคก วันที่ 25-26 พฤษภาคม 2566 มีผลการดำเนินการดังนี้

ผลการดำเนินการโครงการหนองพยาธิจังหวัดอุดรดิตถ์ ปี 2566

โรงเรียน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด(คน)	จำนวนนักเรียนส่งตรวจอุจจาระคน (%)	พบพยาธิ		จ่ายยารักษา(คน)	จ่ายยาเพื่อป้องกันโรคหนองพยาธิ	ให้สุศึกษา(คน)
			จำนวน(คน)	(%)			
ราชประชานุเคราะห์ 13	182	182	2	1.1	2	2	182
บ้านห้วยผึ้ง	125	125	1	0.8	1	1	125
ตชด.ยอดโพธิ์ทอง1	9	9	0	0	0	0	0
ตชด.บุญธรรม-บุญพริ้ง	70	70	0	0	0	0	0
	386	386	3	0.78	3	3	386

จากการตรวจอุจจาระเด็กนักเรียนเป้าหมายเพื่อหาไข่พยาธิจ่ายยารักษานักเรียนในกรณีพบไข่พยาธิ และจ่ายยาป้องกัน โรคหนองพยาธิ ตลอดจนให้สุศึกษาเด็กนักเรียนและประชาชนในการป้องกันโรคหนองพยาธิ สาธารณสุขอำเภอน้ำปาดได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังนี้

- ตรวจหาไข่หนองพยาธิ ในนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 13 จำนวน 182 ราย พบ 2 ราย จ่ายยาให้รับประทานทั้ง 2 ราย ราย และให้สุศึกษาทุกราย
- ตรวจหาไข่หนองพยาธิ ในนักเรียนในนักเรียนโรงเรียนห้วยผึ้ง จำนวน 125 ราย พบ 1 ราย จ่ายยาให้รับประทานทั้ง 1 ราย และให้สุศึกษาทุกราย

สาธารณสุขอำเภอบ้านโคกได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังนี้

- ตรวจหาไข่หนองพยาธิ ในนักเรียนโรงเรียนตชด.ยอดโพธิ์ทอง จำนวน 9 ราย ไม่พบ 9 ราย และให้สุศึกษาทุกราย
- ตรวจหาไข่หนองพยาธิ ในนักเรียนโรงเรียน ตชด.บุญธรรม-บุญพริ้ง จำนวน 70 ราย ไม่พบ 70 ราย และให้สุศึกษาทุกราย

ที่มา: สรุปรายงานโครงการหนองพยาธิ ปี 2566

3. การวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

- ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย

ขาดบุคลากรด้านการตรวจหนองพยาธิและกล้องจุลทรรศน์ และโรงเรียนเพิ่งเปิดเนื่องจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การดำเนินการล่าช้า

- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จ

เป็นการดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการเป็นประจำทุกปีทั้งการตรวจจําจําโรคพยาธิและการให้สุขศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายในการปฏิบัติตัวการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากโรคพยาธิอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมได้รับความร่วมมือจากทางผู้บริหารคณะครูเป็นอย่างดี ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์การตรวจ ยารักษา ป้องกันโรคหนอนพยาธิและสนับสนุนบุคลากรช่วยตรวจจําจําโรคพยาธิจาก สคร.2 พิษณุโลก

4. แผนการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ปี 2567

ประเด็นปัญหา	กลยุทธ์/กลยุทธ์ย่อย/กิจกรรมหลัก
1. การพัฒนาระบบควบคุม ป้องกันโรคหนอนพยาธิอย่างต่อเนื่อง	กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบควบคุม ป้องกัน โรคหนอนพยาธิของจังหวัดอุดรดิตถ์ (เป้าหมายกลยุทธ์/Key Word : ระบบควบคุมป้องกันโรค หนอนพยาธิได้รับการพัฒนา) (ตัวชี้วัดกลยุทธ์/KPI : มีการดำเนินการโรคหนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ 100
	กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 พัฒนาระบบควบคุม ป้องกัน โรคหนอนพยาธิของจังหวัดอุดรดิตถ์ (เป้าหมายกลยุทธ์/Key Word : พื้นที่โรงเรียนเป้าหมายมีการป้องกันโรค หนอนพยาธิได้รับการพัฒนา) (ตัวชี้วัดกลยุทธ์/KPI : นักเรียนโรงเรียนเป้าหมายได้รับการตรวจพบโรคหนอนพยาธิ และได้รับการรักษา ร้อยละ 100 กิจกรรมที่ 1 กำหนดเป้าหมายงานควบคุมโรคหนอนพยาธิในนักเรียนถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ อำเภอบ้านโคก น้ำปาด กิจกรรมที่ 2 ชี้แจงการดำเนินงานควบคุมโรคหนอนพยาธิในนักเรียนถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริทางออนไลน์ กิจกรรมที่ 3 สสอ./รพ.ดำเนินงานตรวจโรคหนอนพยาธิในนักเรียนถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ กิจกรรมที่ 4 นักเรียนและญาติ ที่ได้รับการตรวจพบโรคหนอนพยาธิได้รับการรักษา
2. กลุ่มเป้าหมายขาดความเข้าใจโรคหนอนพยาธิและมีการเปลี่ยนแปลงทุกปี	กลยุทธ์ที่ ๑.๒ การสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์ (เป้าหมายกลยุทธ์/Key Word : พื้นที่โรงเรียนเป้าหมายมีการให้ความรู้และสื่อสารความเสี่ยงโรคหนอนพยาธิ) (ตัวชี้วัดกลยุทธ์/KPI : นักเรียนโรงเรียนเป้าหมายได้รับการให้ความรู้โรคหนอนพยาธิ และสื่อสารความเสี่ยงออนไลน์ กิจกรรมที่ 1 จัดทำข่าวสารประชาสัมพันธ์โรคหนอนพยาธิทางช่องทางออนไลน์ กิจกรรมที่ 2 แจงเตือน อันตรายจากโรคหนอนพยาธิแก่นักเรียนโรงเรียนเป้าหมายให้ได้รับความรู้โรคหนอนพยาธิ
3.ขาดการบูรณาการในระดับพื้นที่	กลยุทธ์ที่ ๑.๓ การบูรณาการดำเนินการควบคุมโรคหนอนพยาธิในนักเรียนถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ

ประเด็นปัญหา	กลยุทธ์/กลยุทธ์ย่อย/กิจกรรมหลัก
	<p>(เป้าหมายกลยุทธ์/Key Word : มีการบูรณาการดำเนินการควบคุมโรคหนองพยาธิในนักเรียนถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ)</p> <p>(ตัวชี้วัดกลยุทธ์/KPI : มีแผนงานและบทบาทร่วมกันในการควบคุมโรคหนองพยาธิ ตลอดจนสุขภาพองค์กรรวม ในนักเรียนถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ)</p> <p>กิจกรรมที่ 1 สสจ.ประสานงานกับกลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ, อนามัยสิ่งแวดล้อม, ควบคุมโรค ร่วมนิเทศเสริมพลังพื้นที่ โรงเรียน ถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ</p> <p>กิจกรรมที่ 2 ประสานโรงเรียน ตชด. และ อปท. โรงพยาบาลและสสอ. เพื่อกำหนดแผนงานและบทบาทร่วมกันในการควบคุมโรคหนองพยาธิ ตลอดจนสุขภาพองค์กรรวม ในนักเรียนถิ่นทุรกันดารและพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ</p>
4.ขาดการติดตามในระดับพื้นที่	<p>กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 การติดตามและประเมินผลการป้องกัน โรคหนองพยาธิของจังหวัดอุดรดิตถ์</p> <p>(เป้าหมายกลยุทธ์/Key Word : มีระบบการติดตาม ประเมินผลการป้องกัน โรคหนองพยาธิของจังหวัดอุดรดิตถ์</p> <p>(ตัวชี้วัดกลยุทธ์/KPI : ร้อยละ 100 ของโรงเรียนได้รับการติดตาม)</p> <p>กิจกรรมที่ 1 สสจ.ออกนิเทศและติดตามการดำเนินงานควบคุมโรคหนองพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ</p> <p>กิจกรรมที่ 2 การรายงานผลการดำเนินงานควบคุมโรคหนองพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่ในแผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ ให้กรมควบคุมโรคทราบ</p>

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการนิเทศงานแบบบูรณาการโดยกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง และทบทวนการฝึกการใช้กล้องจุลทรรศน์ในระดับอำเภอ/ตำบล เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่มีการย้ายและเกษียณราชการ

ผู้รับผิดชอบ

1.ชื่อ..นายภุชงค์ จันทร์เส็ง

ตำแหน่ง..นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์...0805616599

ID Line...0805616599

2.ชื่อ นายทรรค์ดี ก้อนอาทร

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

เบอร์โทรศัพท์ 0815321631

ID Line...thatsadeekon-athorn